Hui no es llig res

Repàs per al control

1. Cada pantalla és **una pregunta**. La contesteu **al paper**, abans que jo òbriga la boca.
2. Després ix la **resposta** i la compareu amb la vostra. No val canviar-la.
3. Al final teniu una llista del que heu fallat. **Eixa llista és el vostre pla per a l'últim dia.**

El resum, tancat. Si el mireu, la sessió no us dirà res que no sabíeu.

1 PER ON COMENÇA TOT

Per què existix l'economia? Per què no podem tindre-ho tot?

I una segona, més difícil: l'aire és gratis i l'aigua embotellada no. Per què?

Dues frases al paper · 90 segons

- Les necessitats són **múltiples, jerarquitzables, substituïbles** i, en conjunt, **il·limitades**. Els recursos, no.

- D'ací l'**escassetat**: no es pot tindre tot alhora i cal triar. I triar sempre és renunciar.

- L'aire és un **bé lliure** — n'hi ha per a tothom sense sacrificar res. L'aigua embotellada és un **bé econòmic**: aconseguir-la costa recursos.

1 · Escassetat No es pot tot alhora	**2 · Triar** Cost d'oportunitat	**3 · Qui tria** Agents i flux circular	**4 · Les tres preguntes** Què, com i per a qui
5 · Qui les contesta El sistema econòmic	**6 · El dibuix** La FPP	**7 · Moure el límit** Creixement	**8 · I serveix?** Desenvolupament

Qualsevol pregunta dels dos temes cau en una d'estes vuit caselles.

Classifiqueu estos tres. I digueu *de quin criteri.*

1. El mòbil que portes a la butxaca.
2. El mateix model de mòbil, el del repartidor, mentre repartix.
3. Un llit d'hospital pagat per la Seguretat Social.

Tipus + criteri 90 segons · sense el criteri no val

2 RESPOSTA

- **Bé de consum.** Criteri: l'ús. Satisfà directament una necessitat teua.
- **Bé de capital.** Mateix objecte, ús distint: servix per a produir un servei.
- **Bé privat** de provisió pública. Si l'ocupa un pacient, no l'ocupa un altre. **No és un bé públic.**

Escassetat	lliure · econòmic	**Ús que se'n fa**	consum · capital · intermedi	**Qui el consumix**	privat · públic

El criteri és l'ús, no l'objecte. I «públic» no vol dir «pagat per l'Estat».

Obri un forn. Guanya diners o en perd?

Ingressos de l'any	60.000 €	**Deixa un treball de**	20.000 € l'any
Costos explícits	42.000 €	**I 10.000 € d'estalvis que li donaven**	el 2 %

Les dues xifres comptable i econòmic · 2 minuts

3 RESPOSTA

18.000 €
comptable = 60.000 − 42.000

20.200 €
implícits = 20.000 + 200

−2.200 €
econòmic = 18.000 − 20.200

- **Explícits** són pagaments: lloguer, proveïdors, sous. **Implícits**, els recursos propis que podria haver dedicat a una altra cosa.

- Un benefici econòmic negatiu **no vol dir ruïna**: vol dir que l'alternativa valia més.

Guanya 18.000 € i, tot i això, s'hauria quedat 2.200 € millor sense canviar de vida.

Dues decisions. Què faríeu, i com es diu?

1. Has pagat **40 €** per un curs de guitarra. Vas a la primera classe i l'odies. Hi tornes?
2. Portes tres unitats fetes. La quarta et deixaria **20 €** i et costa **25 €**. La fas?

Una frase cadascuna amb el nom del concepte · 2 minuts

4 RESPOSTA

- **Cost enfonsat.** Els 40 € no tornen, decidisques el que decidisques. Com que no canvia entre les alternatives, **no entra en la decisió**.

- **No la fas.** Anàlisi marginal: pares quan la unitat següent ja no compensa. Eixa quarta, ella sola, resta 5 €.

Unitat	BMg	CMg	Convé?
1a	50 €	25 €	sí
2a	40 €	25 €	sí
3a	30 €	25 €	sí
4a	20 €	25 €	**no**

> **Les quatre juntes encara donen benefici.** Per això els totals enganyen.

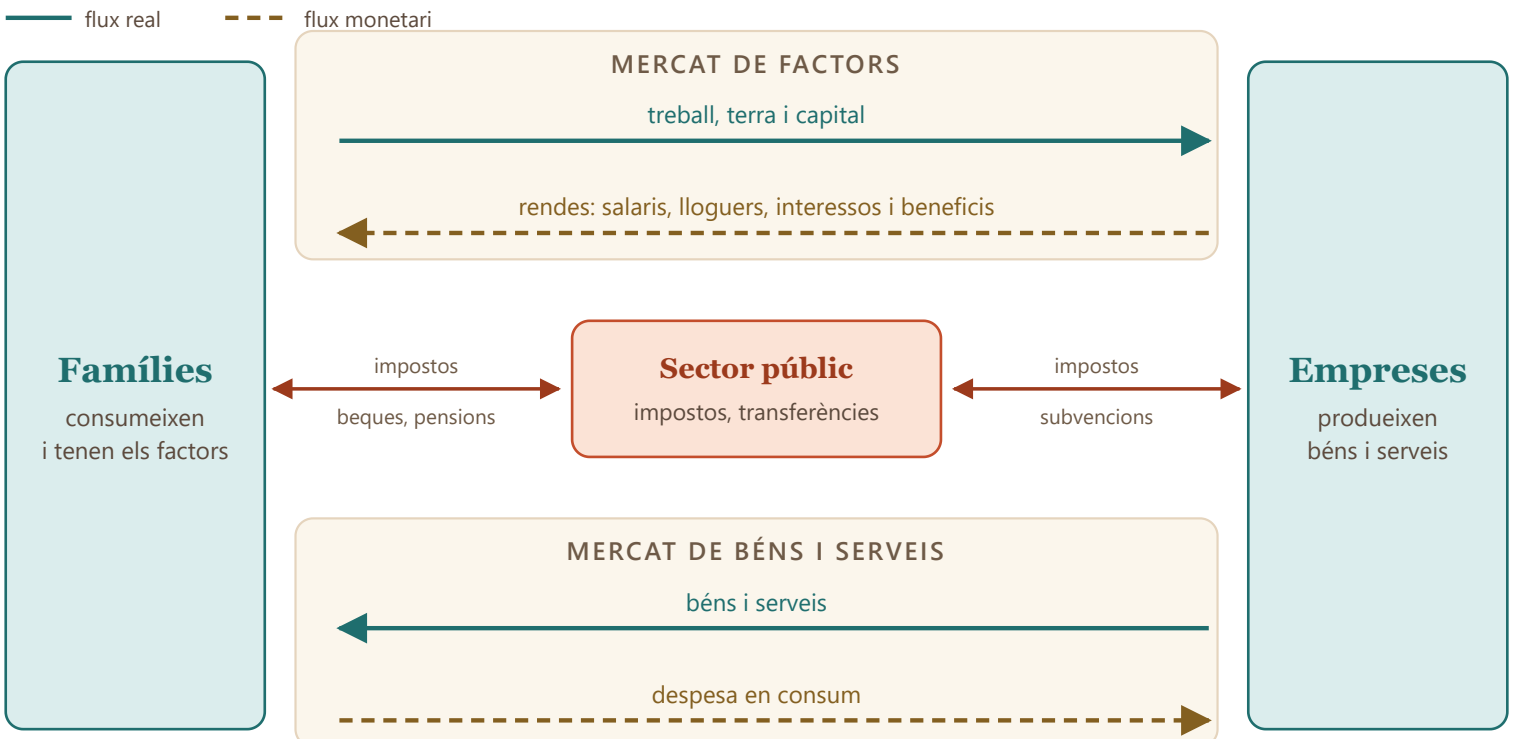
La pregunta mai és si va bé. És si convé una unitat més.

Dibuixeu el flux circular. Amb els tres agents.

Famílies, empreses i sector públic. Els dos mercats. I totes les fletxes, amb el seu nom.

Al paper, sense mirar 90 segons · és la pregunta que més punts val

5 RESPOSTA · COMPAREU-HO AMB EL VOSTRE

Dues fletxes per mercat i en sentits contraris: una de flux **real** (factors, béns) i una de flux **monetari** (rendes, despesa). Si només en dibuixes una, és mitja puntuació. Els **impostos i les transferències no passen per cap mercat**.

Una cooperativa pot produir estes combinacions. Dibuixeu-la.

	A	B	C	D
Oli (bidons)	0	20	40	60
Vi (caixes)	90	84	72	48

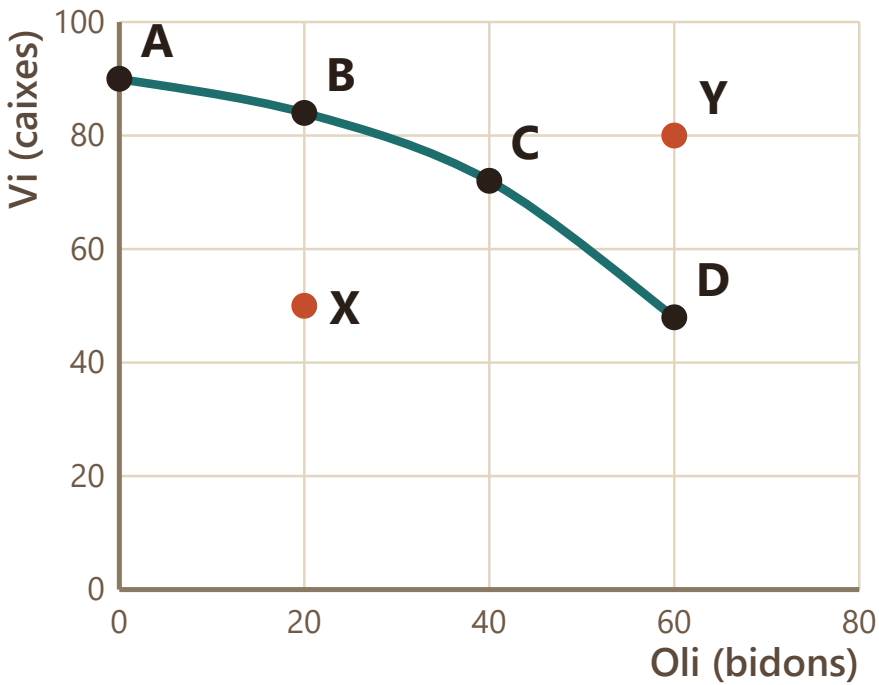
Marqueu-hi també un punt **ineficient** i un punt **inassolible**, i poseu nom als eixos.

Gràfic complet 3 minuts

6 RESPOSTA

- **X · ineficient.** Dins: amb 20 bidons es podrien fer 84 caixes, no 50. Hi ha recursos aturats.
- **A-D · eficient.** Damunt: no es pot produir més d'un bé sense produir menys de l'altre.
- **Y · inassolible.** Fora: hui no s'hi arriba.

> **Passar de X a la corba no és créixer.** És deixar de malgastar. Créixer és arribar a Y, i això vol dir moure la frontera.

Quant vi perd la cooperativa si passa de B a C? I de C a D?

La taula és la mateixa: B (20, 84), C (40, 72), D (60, 48). I, quan tingueu les dues xifres: **què observeu en comparar-les?**

Dues xifres i una observació 2 minuts

7 RESPOSTA

Tram	Oli	Vi que es perd	Per bidó
A → B	+20	90 − 84 = **6**	0,3
B → C	+20	84 − 72 = **12**	0,6
C → D	+20	72 − 48 = **24**	1,2

- **Es dobla cada tram.** Els mateixos 20 bidons de més costen cada vegada més vi.
- Perquè els recursos estan **especialitzats**: els primers que es traslladen són els que menys servien per a l'altre bé, i els últims, els millors.
- Per això la corba és **còncava**. Si fora una recta, el cost no canviaria.

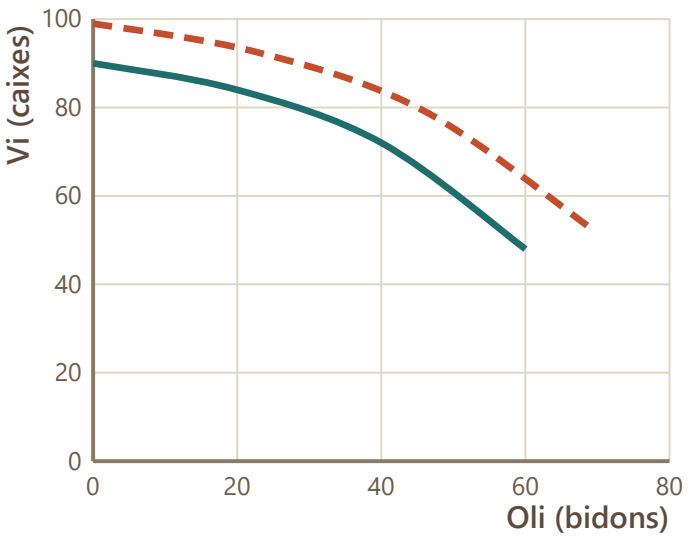
El pendent de la frontera, en cada punt, és el cost d'oportunitat.

la cooperativa compra una premsa que només millora l'oli. Dibuixeu-ho.

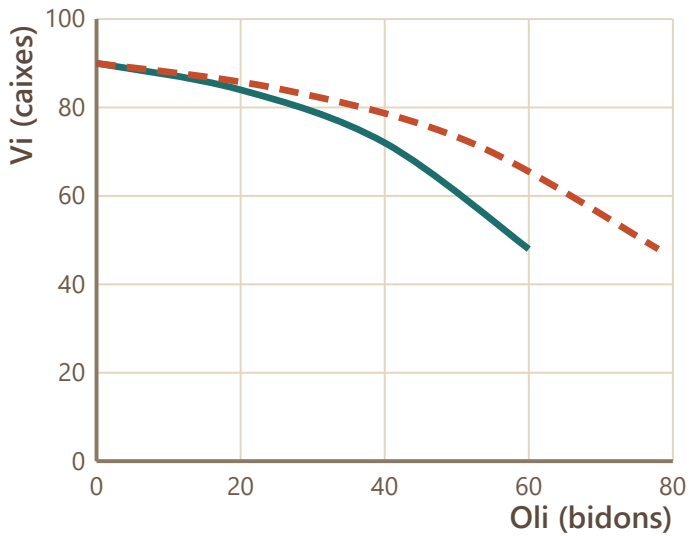
Sobre el mateix gràfic, amb una línia de puntets. I contesteu: **quin punt no es mou, i per què?**

Una línia i una raó 2 minuts

8 RESPOSTA

Millora en tots dos béns. Més màquines, més gent formada, millor tecnologia.

Millora només en l'oli. El punt A no es mou: si no fa oli, la premsa no li servix de res.

L'error que més cau. Dibuixar el creixement **movent-se per la frontera**: això només és canviar de combinació.

També pot anar cap endins. Una guerra, o el capital que no es reposa, destruïx capacitat productiva.

Quin dels dos està millor?

	País A	País B
PIB (milions d'euros)	600.000	300.000
Població (milions)	20	15
Creixement anual del PIB	1 %	4 %
IDH	0,78	0,85

Calculeu i decidiu la pregunta té trampa · 3 minuts

9 RESPOSTA · LA TRAMPA ERA QUE «MILLOR» NO VOL DIR RES

30.000 €

PIB per capita de A · 600.000 / 20

20.000 €

PIB per capita de B · 300.000 / 15

B

creix més (4 %) i està més desenvolupat (0,85)

- **A és més ric per persona** i, tot i això, la seua gent viu pitjor. La renda pot estar mal repartida, o els serveis de salut i educació poden ser pitjors.

- **Créixer** és produir més, i es mesura amb la variació del PIB. **Desenvolupar-se** és que la gent visca millor: l'IDH mira renda, **esperança de vida** i **anys d'escolarització**. La desigualtat la mira l'**índex de Gini**.

Si contesteu «A, perquè té més PIB per capita», eixa pregunta val zero.

Set respostes de tres paraules.

1. «La inflació és massa alta.» Positiva o normativa?
2. El preu de la carxofa a la llotja: micro o macro?
3. Els 20.000 € d'un préstec: quin factor productiu són?
4. En una economia de mercat, **qui** decidix per a qui es produïx?
5. Espanya: mercat pur, planificació o mixta?
6. Els tres criteris per a jutjar un sistema econòmic.
7. Tres coses que fa el sector públic en una economia mixta.

Numerades, de l'1 al 7 2 minuts

10 RESPOSTA

1	**Normativa.** «Massa» és un judici de valor. «La inflació és del 3 %» seria positiva — i podria ser falsa: positiva vol dir comprovable, no certa
2	**Micro.** Un mercat concret. La inflació o l'atur del país serien macro
3	**Cap.** Són capital financer: servixen per a comprar el capital, que és la màquina
4	**Els preus** i la capacitat de pagar-los
5	**Mixta.** Com totes les economies reals
6	**Eficiència, equitat i llibertat.** Cap sistema guanya en els tres alhora
7	**Regular** els mercats · **proveir** béns públics i preferents · **redistribuir** la renda · **estabilitzar** l'economia

Dir que la planificació «no funciona» no és una resposta: el problema és la informació que els preus lliures transmeten i el pla no té.

Els onze errors que es repetixen cada any

Marqueu els que acabeu de cometre. Eixos i no altres són el vostre repàs

1. Dir que **els diners d'un préstec** són el factor capital
2. Confondre **bé públic** amb bé pagat per l'Estat
3. Calcular el cost d'oportunitat **sumant totes** les alternatives
4. Comptar els **costos enfonsats** per a decidir si es continua
5. Decidir mirant **els totals** quan la pregunta és una unitat més
6. Creure que una afirmació positiva ha de ser **certa**
7. Dir que Espanya és una economia de mercat **pura**
8. Confondre **créixer** amb **desenvolupar-se**, i PIB amb PIB per capita
9. Explicar la planificació central només dient que **«no funciona»**
10. Jutjar un sistema amb **un sol criteri**
11. Dibuixar el creixement **movent-se per la frontera**

TANCAMENT

Què heu de fer abans del control

Quatre coses, en este ordre

1. Repasseu **el que heu fallat hui**, no el que ja us sabíeu. La llista la teniu escrita.
2. **El simulacre**, cronometrat a 55 minuts i amb els apunts tancats. Si no el cronometreu, no us dirà res.
3. Corregiu-vos i apunteu **què** heu fallat, no només quant.
4. Les **27 paraules** del vocabulari mínim: apartat 7 de cada resum. Tapeu la definició i dieu-la en veu alta.

El que no sapieu el matí del control, ja no ho aprendreu eixe matí.